

mazza, amelyek jól reprezentálják a romániai magyar nyelvű felsőoktatás tudományos eredményeit.

A teljesség igénye nélkül, kiemelve néhány tanulmány rövid tartalmát, közülük elsőként Hunya Gábor munkája említendő (*Romania from EU Accession to Crisis and the Need of a New Growth Strategy*), amely Románia EU-csatlakozásától a válságig vezető utat elemzi, hangsúlyozva egy új növekedési stratégia szükségességét. A tanulmány az új tagállamok, különösen Románia gazdasági helyzetét vizsgálva rávilágít arra, hogyan vezetett a befektetők laza kockázatelemzésén alapuló gazdasági túlfűtöttség a túlköltekezéshez. Csaba László (*Economics of the New Member States: a Post-crisis Perspective*) négy, a választ részben már magában foglaló fontos kérdést tesz fel az új közép- és kelet európai EU-tagoknak, amelyekkel szembe kell nézniük a következő évtizedben. Az első az, hogy mit gondolunk a 2008–2009-es pénzügyi összeomlásról? A második, hogy mit tanultak az előzőleg jól teljesítő EU-tagokat is súlyosan érintő válság okozta megrendülésből? Harmadik kérdését a szerző úgy fogalmazza, hogy elvárhatjuk-e a normális helyzethez való visszatérést, amit a hitelminősítők és nemzetközi pénzügyi szervezetek modelljei előre jeleznek? Végül a negyedik kérdés, hogy milyen hasznuk van az új tagoknak az EU tagságból? A tanulmány e kérdésekre ad válaszokat. Daniel Daianu a „józan ész” szükségességét emeli ki *Return to Common Sense Is Needed* című tanulmányában. A korábbi miniszter a pénzügyi és a gazdasági válság kiváltó okaira összpontosít. Alapvető megállapítása, hogy a válság erősen kapcsolódik a pénzügyi rendszer működési zavaraihoz és tévedéséhez. Felhívja a figyelmet arra is, hogy a válság olyan etikai kérdéseket is felvet, amelyek idáig folyamatosan kikerültek az érdeklődés központjából.

Fertő Imre (*Integration of CEE Agri-food Sector into the EU: What Does Trade Theory and Empirical Evidence Tell Us?*) a közép-európai országok agrár- és élelmiszeriparának integrációját vizsgáló kutatás eredményeiről számol be. A tanulmány azért is jelentős, mivel a kutatási terület igen kevésbé vizsgált szegmense az agrárgazdaságtant és az EU

integrációját érintő elemzéseknek. Vincze Mária (*Romanian Rural Areas at Present*) öt fő részben tárgyalja a román vidék helyzetét. Elsőként jellemvonásait ismerteti, majd kitér a vidéki foglalkoztatottság helyzetére, valamint a vidékfejlesztés problémáinak és területi aspektusainak sajátosságaira, egyszersmind utalva több olyan új kihívásra is, amelyekkel Romániának szembe kell néznie.

A könyv további fejezeteiben is több figyelemreméltó tanulmány található. Az Európai és regionális kihívások című fejezetben Szakáli István Loránd (*Institutionalized Transborder Cooperation in Central and Eastern Europe*) a lokális és regionális szinten ható határon átnyúló kapcsolatok intézményesülését elemzi az európai integráció folyamatában. Szerző szerint a határon átnyúló kapcsolatok az EU egyik legfőbb alapelve, a szubszidiaritást szolgálhatják, különösen, ha ennek megtaláljuk a leghatékonyabb keretét, amelyek talán a jövőben az EGTC-k lehetnek. Elek Sándor és Fogarasi József (*Romanian Agriculture in the Process of EU Accession*) a romániai mezőgazdaságban bekövetkező változásokra hívják fel a figyelmet. A romániai agrárium helyzetében bekövetkező negatív változások azért is lehetnek olyan fontosak, mivel a mezőgazdaság szerepe mind a gazdasági mutatók, mind a foglalkoztatottság terén igen jelentős. Ugyanakkor e változások egy, már a csatlakozás előtti folyamat részét képezik. Fekete Hajnalka (*The Elements of Enhancement Company Performance within Organization*) az üzleti szervezetek teljesítményét elemzi a Pannon Egyetem Számviteli és Controlling tanszékének magyarországi cégekre irányuló empirikus vizsgálata alapján. A kötet utolsó fejezetéből Györbíró András és Kinter Tünde közös tanulmánya (*An Almost Bright Future Perspective Of Young Graduates In Romania*) emelhető ki, amelyben a szerzők a romániai felsőoktatás és a munkaerőpiac közötti kapcsolatokra hívják fel a figyelmet. A téma igen aktuális, mivel korunk gazdaságának egyik legmeghatározóbb mozgatórugója a magasan kvalifikált munkaerő. A mai felsőoktatási intézmények egyik legnehezebb feladata, hogy lépést tudjanak tartani a változó munkaerő-piaci igényekkel. A tanulmány általános

helyzetleírást ad a román felsőoktatási rendszerről, majd a folyamatok és statisztikák mögött megbújó ok-okozati összefüggéseket igyekszik megvilágítani.

Összességében a tanulmánykötet egy új kezdeményezés sikeres példája a magyar-román határ szomszédos oldalán egyre sikeresebben tevékenykedő, magyar nyelven oktató, a Debreceni Egyetem karaival sokrétű oktatási és tudományos együttműködést folytató Partiumi Keresztény Egyetem részéről. A könyv szerkesztői a kötetet nemcsak a tudományos közösségnek ajánlják, hanem a poli-

tika, a társadalombiztonság és a közszféra területén dolgozó döntéshozók számára is. Mindezekon túl a tanulmányok az adott témák iránt érdeklődő olvasók szélesebb körei számára is hasznos olvasmányként szolgálhatnak, annál inkább, mert a kötet jól átlátható, stílusában és kialakításában igen modern, igényes kiadvány. Várhatóan a jövőben több, hasonlóan színvonalas mű jelenhet meg a nagyváradi magyar egyetem tudományos eredményeiről.

**Kerékyártó Gábor –
Németh Szabolcs**

**Sáringer János: A két világháború közötti
magyar külpolitika történetírásunkban**
Sáringer János kiadása, Szeged 2011. 163 lap

Míg a nyugat-európai polgári társadalmakban a filozófia töltötte be az ideologikus tudományok szerepét, Magyarországon és Kelet-Európában a sajátos történelmi fejlődés követelményeként a történelem lett az ideologikus és nemzeti tudomány. A história ezáltal politikai fontosságot kapott, a hatalom számára minden korban nagy jelentőséggel rendelkezett. A történettudomány kutatási eredményei érveket szolgáltathatnak, és társadalmi háttérteret teremthetnek, amely a hatalmat segítheti politikai céljai megvalósításában.

A szakmai tisztességre törekvő kutatók mellett mindig voltak olyan „történészek”, akik a tudományosságon kívüli eszközökkel járultak hozzá az adott kurzus célkitűzéseéhez. Közép-Kelet-Európában esetenként a hatalom is megfogalmaz elvárásokat a történészekkel szemben. Politikai torzulások idején az uralkodó csoportok a történészekről a politika direkt támogatását is elvárták, ezáltal a diszciplínát a politika szolgálóleányává tették.

Sajátos a szerepe volt a történetírásnak a Horthy-korszakban, amikor a tudományos szabadságot nem vonták kétségbe, a hatalom nem várt direkt politikai szolgálatot, ugyanakkor a történészek tisztában voltak azzal, hogy a múlt feltárása feyver lehet a politikai,

külpolitikai törekvések érvényre juttatásában. Trianon után a történészek múltfeltárása, a két világháború közötti külpolitika megítélése olyan választ igényelt a nemzetet ért kihívásokra, amely elől a szakma nem térhetett ki. Az igazságtalan nemzetközi döntések történeti interpellálása, a kiütkeresés külpolitikájának tudományos magyarázata a két világháború közötti történettudomány kiemelt feladata lett. A revízió lehetőségének külpolitikai és diplomáciai értelmezése a magyar történettudományban centrális kérdéssé vált. A tengelyhatalmak segítségével végrehajtott területi gyarapodás Magyarország számára a II. világháborús vereség nyomán kudarccal végződött. 1945 után az országot a húszas évekéhez hasonló nemzetközi elszigeteltség érte, a néhány évi demokratikus berendezkedést diktatórikus rendszer követte.

A totalitárius rendszerben a tudomány elveszítette szabadságát, a sztálinista-rákosista politika szolgálatot várt a történetírástól, a két világháború közötti külpolitika „feldolgozásától” is legitimációs célokat remélt. Amíg egy torz politikai berendezkedés volt Magyarországon – márpedig a Rákosi-rendszer az volt – addig a hivatalos történetírástól nem lehetett elvárni a kérdés tudományos magya-

Antal Tamás az általa vizsgált időszakot a „19. századi magyar közigazgatás-történet sajátos átmeneti időszakának” tekinti. Ugyanakkor egy percig sem tagadja, hogy rokon-szenvezik Debrecennel, szülővárosával és az itt lakókkal. Ezt tanúsíthatja az Előszó mot-tójaként megjelenő Petőfi versidézet mondanivalója: „Hej, Debrecen, / Ha rád emlékezem!... / Sokat szenvedtem én tebened, / És mindamellet / Oly jólesik nekem, / Ha rád emlékezem!). De ezt erősíti meg az egész

kötet szellemissége, ahogyan igyekezik a város vezetőit „a sokszor kaotikus és tétova, szépi-tetlen valóság ismertetése” során „e még oly kiemelkedő korszakra is karakterisztikus és természetes emberi bizonytalanságaikat” tudomásul véve bemutatni (217. lap). A kötet a korszakkal foglalkozó további történeti munkák számára mindenképpen nélkülözhe-tetlen lesz, de szívesen ajánlhatjuk a városunk múltja iránt érdeklődő nem szakmabeli olva-sóknak is.

Ifj. Barta János

**Csaba László – Fogarasi József – Hunya Gábor (szerk.):
European Integration: First Experiences and Future Challenges
(Európai integráció: Első tapasztalatok és a jövő kihívásai)
Partium Press, Oradea 2011. 270 lap**

A könyv a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem Közgazdasági Karán 2009. október 22–24. között megrendezett *International Conference on Emerging Economies* konferencia előadásainak tanulmányváltozatait tartalmazza. A témaválasztás különösen aktuális ma, amikor az európai nemzeteknek, az európai közösségnek szembe kell nézniük a válság okozta hatásokkal. Az *Egyetemi konferencia-sorozat* első kiadványaként, 2011-ben angol nyelven publikált könyv tanulmányai átfogó képet nyújtanak a témát érintő tudományos eredményekről. A konferencia fő célja ugyanis a legújabb gazdasági elemző módszereknek, valamint az európai integráció politikai és társadalmi aspektusainak elemzése és megvitatása volt, különös figyelmet fordítva a közép- és kelet-európai országok feltörekvő gazdaságaira, egyszersmind tudományos fórumot szolgáltatva egy lehetséges integrált szemlélet kialakításához.

A tanulmánykötet, a konferencia tematikai struktúráját követve, öt fejezetből áll. Az első, *European Integration and The Crisis* című fejezet a plenáris ülések előadóinak tanulmányait mutatja be. A további fejezetek a konferencia fő témájához közvetlenül, vagy közvetve kapcsolódó fontos kérdéseket elemez-

nek, különös tekintettel a közép- és kelet-európai, valamint a romániai gazdasági-társadalmi helyzet aktuális problémáira. A kötet második fejezetében az európai és regionális kihívásokról esik szó (*European and Regional Challenges*), amelyet az *Agriculture and Rural Economy* elnevezésű fejezet követ. A negyedik fejezet az üzleti szervezetek teljesítményét világítja meg több oldalról (*The Performance of Business Organizations*), míg a befejező fejezet a tudás és az üzleti etika szerepét elemzi az európai integráció folyamatában (*Knowledge and Business Ethics in the Process of EU Integration*).

A szerzők között olyan neves külföldi és magyar kutatók találhatók, mint Daniel Daianu volt román pénzügyminiszter, Csaba László akadémikus, a Közép-Európai Egyetem professzora, Hunya Gábor a Bécsi Nemzetközi Gazdaságösszehasonlító Intézet (WIIW) tudományos tanácsadója, Vincze Mária professzorasszony, a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem, Közgazdaságtudományi Karának tanára, Fertő Imre professzor, a Corvinus Egyetem üzleti tudományok doktori iskolájának vezetője. Az említett szerzők mellett a kötet további romániai magyar kutató tanulmányait is tartal-